

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund og indhold

Regeringen har siden sin tiltræden taget adskillige initiativer for at styrke arbejdet med at hjemsende afviste asylansøgere.

Det er et grundlæggende princip i udlændingeloven, at udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, skal udrejse. Det er således den enkelte udlændings ansvar at udrejse. Sker dette ikke frivilligt, drager politiet omsorg herfor (udsendelse) om nødvendigt ved brug af tvang.

Det har i praksis vist sig, at det i visse tilfælde kan være vanskeligt eller måske ligefrem umuligt – i hvert fald i en periode – tvangsmæssigt at udsende nogle af de afviste asylansøgere, der skal forlade Danmark. Grunden kan f.eks. være den enkelte udlændings manglende vilje til at medvirke til fremskaffelse af rejselegitimation, eller at hjemlandet ikke vil tillade tvangsmæssig udsendelse.

Dette er ikke acceptabelt. Det er afgørende for asylsystemets legitimitet, at et afslag på en ansøgning om asyl rent faktisk fører til, at den afviste asylansøger udrejser af landet.

Folketinget vedtog derfor den 24. april 2003 regeringens lovforslag nr. L 156 af 29. januar 2003 om ændring af udlændingeloven (Skærpelse af udsendelsesforanstaltningerne, effektivisering af sagsbehandlingen vedrørende ansøgninger om humanitær opholdstilladelse m.v.). Loven, der trådte i kraft den 1. maj 2003, indeholdt bl.a. en ny konsekvent procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, der kunne virke motiverende på afviste asylansøgers beslutning om udrejse, og en række tiltag, der kunne lette udsendelsesbestrebelse. Som opfølgning på loven vedtog Folketingets Finansudvalg ved et aktstykke i 2003 en generel støtteordning for afviste asylansøgere, der udrejste frivilligt i foråret 2003.

Endvidere har Folketingets Finansudvalg i 2003 og 2005 ved aktstykker vedtaget særlige støtteordninger for afviste irakiske asylansøgere, der udrejste frivilligt

til Irak, og i 2002, 2003 og 2005 for afviste afghanske asylansøgere, der udrejste frivilligt til Afghanistan.

Endelig har regeringen udstationeret udsendelsesattachéer i Afghanistan, Irak og Kosovo, som skal fremme både frivillige udrejser og tvangsmæssige udsendelser, og regeringen har indgået aftaler om tilbagetagelse af egne statsborgere (tilbagetagelsesaftaler) med en lang række lande.

Der har siden lovens vedtagelse været et fald i antallet af afviste asylansøgere i udsendelsesposition i de danske asylcentre. Ved udgangen af 2003 var tallet således 2.014, mens antallet den 5. maj 2007 var faldet til 1.059.

Regeringens politik på udsendelsesområdet har altså haft den tilsigtede effekt, men der opholder sig stadig for mange afviste asylansøgere i de danske asylcentre, som nægter at medvirke til udrejsen, og hvor det ikke er muligt tvangsmæssigt at udsende de pågældende til deres hjemlande, f.eks. fordi det endnu ikke har været muligt at indgå tilbagetagelsesaftaler med disse lande, eller få accept af disse lande til tvangsmæssig udsendelse. De lande, hvortil tvangsmæssig udsendelse ikke er mulig, er (med angivelse af antal afviste asylansøgere pr. 5. maj 2007): Irak 565 personer, Kosovo 106 personer (hovedsageligt etniske romaer), Somalia (Somaliland, som Danmark har en tilbagetagelsesaftale med, er undtaget) 72 personer og Iran 62 personer. For disse lande gælder, at afviste asylansøgere kan udrejse frivilligt dertil, men at de pågældende nægter at følge asylmyndighedernes pålæg om udrejse.

Regeringen har ved siden af arbejdet med styrkelse af hjemsendelsen af afviste asylansøgere gennemført flere reformer af undervisnings- og aktiveringsindsatsen over for asylansøgere for at sikre, at asylansøgere bruger ventetiden, hvor deres asylansøgning er under behandling, og tiden frem til udrejse eller udsendelse, bedst muligt, således at der dels skabes forudsætninger for en vellykket integrationsproces for de asylansøgere, der gives opholdstilladelse i Danmark, dels skabes forudsætninger for en ordentlig tilbagevenden til hjemlandet for de asylansøgere, der gives afslag på